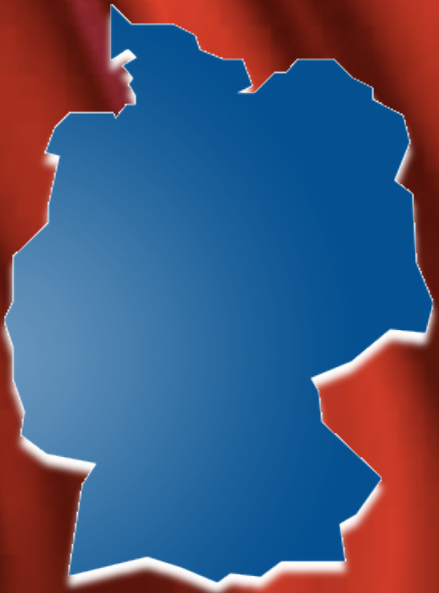

DELO Z NADARJENIMI V SLOVENIJI IN NEMČIJI

Barbara Arih, Urška Golčman, Ana Hafnar, Jasna
Jakopič Meze, Slavica Majcen, Miha Novak

NEMČIJA

IZOBRAŽEVALNI SISTEM

16 zveznih dežel ➡ različna zakonodaja glede izobraževanja nadarjenih ➡ neenotnost šolskega sistema

- pričetek šolanja s 6 leti
- V 4. r se ločijo

POKLICNE
ŠOLE (zaključí
v 9./10.
razredu)

GIMNAZIJSKI
PROGRAM
(matura v 12. oz
13.razredu)

PROGRAM
GESAMTSCHULE

IZOBRAŽEVALNI SISTEM- NADARJENI

- javne, zasebne in specializirane šole
- fleksibilen sistem šolanja (nadarjeni?)
- vključevanje preko šolanja v rednih oddelkih OŠ ter z uporabo kombiniranega pristopa med posebnimi in rednimi oddelki
- individualizirano poučevanje, obiskovanje posebnih programov znotraj rednih oddelkov ter posebnega programa posebnih enot
- deležni individualizacije, akceleracije, obogatitvenega učnega programa, svetovanja, diferenciacije ter grupiranja po sposobnostih

IDENTIFIKACIJA NADARJENIH

- relativno pozno pričeli govoriti o nadarjenih učencih
- v zadnjih letih več pozornosti namenjene identifikaciji
- sistem in podpora nadarjenim odvisna od zvezne dežele
- IQ (130)
- viri identifikacije: učitelji, starši, učenčevi dosežki, testi intelektualnih sposobnosti, intervju z učencem, diagnostični ocenjevalni postopki, testi potencialnih sposobnosti ter testi zmožnosti
- Uporaba Münchenskega modela nadarjenosti

MÜNCHENSKI MODEL NADARJENOSTI

- Prvotno razvit na Bavarskem, sedaj apliciran v vse zvezne dežele
- Področja:
 - **posebni talenti (prediktorji):** intelektualne, ustvarjalne, praktične, umetniške, glasbene sposobnosti, socialne kompetence in psihomotorične spretnosti;
 - **osebnostne značilnosti (moderatorji):** motivacija, delovni odnos, soočanje s stresom, delovne in učne strategije, anksioznost;
 - **okoljski dejavniki (moderatorji):** šolska in družinska klima, kakovost pouka, kritične življenjske okoliščine, družinsko okolje;
 - **izredni dosežki na različnih področjih:** matematika, tehnika, računalništvo in šah, glasbena in likovna umetnost, jezik, šport, socialni odnosi

DELEŽ NADARJENIH

- Opredelitev glede na zvišane kognitivne sposobnosti.
- Delež nadarjenih otrok 2-3% (IQ višji od 130)

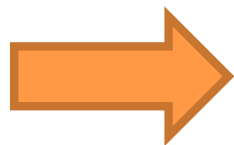
DELO Z NADARJENIMI V REDNEM VIZ SISTEMU

Pospeševanje	Obogatitev	Kombiniran model
-zgodnji vstop v šolo -mešane starostne skupine in fleksibilen vstop v šolo -preskok razreda (individualno ali v skupinah) -sodelovanje v višjih razredih	-individualizacija -interesne dejavnosti -dodatni tečaji -državna tekmovanja -sodelovanje z univerzami in poslovnimi podjetji -izmenjava učencev	-intenzivni tečaji -pospešeni razredi ("Schnellläufer" ali "D-Zug-Klassen") -šole z dvojezičnimi razredi -šole/razredi za nadarjene učence -sodelovanje v univerzitetnih programih/tečajih (mlajši študentje)

DELO Z NADARJENIMI V REDNEM VIZ SISTEMU

- SEM (Schoolwide Enrichment Model)
 - ALM (Autonomous Learner Model)
- } izvirata iz Amerike.

Poudarek na uporabi
samoregulativnega
vseživljenjskega
učenja

- za izboljšanje (meta)kognitivnih kompetenc
- za napredek talentiranih oseb

- Mešana oblika poučevanja → šole za nadarjene, posebni razredi ...

OBLIKE IZOBRAŽEVANJA NADARJENIH IZVEN REDNIH VRTCEV IN ŠOL

Sobotne šole

tečaji v okviru Svobodne univerze
in Nemškega združenja za visoko
nadarjene otroke (DGhK) →
zaradi prepričanj, da so nadarjeni
vedno visoko uspešni

Organizacije
ustanovljene s
strani staršev

Politične,
cerkvene in
vladne ustanove
→ štipendije

Natečaji,
poletni tabori
in tekmovanja

IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV IN VZGOJITELJEV ZA DELO Z NADARJENIMI

- ECHA združenje
- Magistrski program v Karlsruhe
- Univerza v Letpzigu
- Fakulteta za socialno delo, izobraževanje in zdravstveno nego v Rostocku

PRIMER DOBRE PRAKSE- DVOJNO IZJEMNI

Internacionalni center za razvijanje nadarjenosti (ICBF) univerz Münster, Nijmegen in Osnabrück

Raziskovalni projekt »Nadarjenost in bralno-napisovalne težave« za ciljno skupino dvojno izjemnih otrok - visoko nadarjene z disleksijo.

Podporni program **Legooptima** orientiran na vsakodnevno učenje strategij za premagovanje primanjkljajev (10 min, 5x/teden, 4-6 mesecev)

IZPOPOLNJEVANJE UČITELJEV NA PRAKSI ZA DELO Z NADARJENIMI

Mreže med
vrtci, OŠ, SŠ
(Sp. Saška)

Metulj
(Hamburg)

Hiša malih
raziskovalcev
(Hesse)

Munsterski
kongres za
izobraževanje

ECHA dnevi

“eVOCATION”

Seminarji na
temo
nadarjenosti

Nemška zvezna država	Podpora učencem	Podpora učiteljem
Baden-Württemberg	Da	Da
Bavarska	Ne	Ne
Berlin	Da	Ne
Brandenburg	Da	Ne
Bremen	Ne	Ne
Hamburg	Da	Ne
Hessen	Da	Ne
Mecklenburg-Predpomorjanska	Da	Ne
Spodnja Saška	Da	Ne
Severno Porenje-Vestfalija	Da	Ne
Porenje-Pfalška	Ne	Da
Posarje	Ne	Ne
Saška	Da	Ne
Saška-Anhalt	Da	Ne
Schleswig-Holstein	Da	Ne
Turingija	Da	Ne

POUDARKI PRI POUČEVANJU

- SEM model
- Podpiranje učencev pri njihovih interesnih področjih
- Podpirajo hitrejša napredovanje v procesu učenja brez povečanja števila ur na teden → razredi, ki so namenjeni nadarjenim učencem
- Organizirajo dogodke, kjer se nadarjeni lahko srečujejo med seboj, se povezujejo, podpirajo (tedenska srečanja, vikendi, poletni programi)
- Veliko vključevanje svetovalnih centrov
- Sodelujejo z univerzami

VLOGA STARŠEV IN POMOČ STARŠEM

- Starši najbolj poznajo otroka (močna in šibka področja)
- Pomembna vloga pri identifikaciji nadarjenosti
- Najmočnejša opora otroku pri premagovanju težav
- Številne organizacije in projekti tudi za starše in družine
- Združenje za izobraževanje nadarjenih otrok (1987)

3 000 članov, deluje v 15 regionalnih okrožjih

- Podpora visoko nadarjenim otrokom (od 1994)
v 25 mestih, pomagala več kot 13 000 otrokom

DELO Z NADARJENIMI V ZVEZNI DEŽELI BADEN-WÜRTTEMBERG

razredi za visoko nadarjene
na gimnazijah (16 gimnazij)

deželna gimnazija za visoko
nadarjene z internatom in
kompetenčnim centrom

ponudba za visoko nadarjene na celotnem delu dežele Baden-Württemberg

nemška akademija za mladostnike Baden-Württemberg

otroške akademije Hector

akademija učenec-inženir

ponudbe za visoko nadarjene v posamezni upravni enoti (Stuttgart, Tübingen, Karlsruhe, Freiburg)

krožki, delavnice, ekskurzije, prireditve za različna področja (mat, nar, teh, umetniška področja, jeziki) in različne starosti

spremljanje otrok od vrtca do zaključka šole

odprta predavanja na univerzah za dijake itd.

inicijative staršev (informacije o nadarjenih, relevantne teme, ponudbe za nadarjene, diagnostika, predavanja...)

nemško združenje za visoko nadarjene

inicijativa za spodbujanje visoko nadarjenih

deželno združenje za visoko nadarjene
Baden-Württemberg

društvo spodbujanje visoko nadarjenih

posvetovalnice in pomoč za južno Nemčijo (svetovalnice za starše, učitelje, vzgojitelje, diagnostika, telefonske pogovorne ure itd.)

PRIMERJALNA ANALIZA NADARJENIH SLOVENIJA- NEMČIJA

1. OPREDELITEV NADARJENIH

Visoki dosežki/potenciali na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju
+ Prilagojeni programi in aktivnosti

Visoke kognitivne sposobnosti (IQ nad 130)

2. IDENTIFIKACIJA NADARJENIH

- Evidentiranje, identifikacija, seznanitev staršev in pridobitev njihovega mnenja
- Merila: ocena učitelja, testi sposobnosti, test ustvarjalnosti

Model The Munich (posebni talenti, osebnostne značilnosti, okoljski dejavniki, izredni dosežki)

3. DELEŽ NADARJENIH

25 % identificiranih

med 3 % in 10 %

4. DELO Z NADARJENIMI V REDNEM VIZ SISTEMU

- Ni posebnega kurikuluma
- Zakon o OŠ (prilagojene oblike in metode dela, dodatni pouk, individualna/skupinska pomoč)

- Baden- Württemberg (za visoko nadarjene gimnazijce, otroške akad. Hector, akad. učenec- inženir)
- Ponudbe za nadarjene v upravnih enotah
 - Krožki, delavnice, ekskurzije prireditve
- Spremljanje od vrtca do zaključene šole
 - odprta predavanja za dijake

5. OBLIKE IZOBRAŽEVANJA IZVEN REDNIH VRTCEV, ŠOL

Odvisno od SES in omogočanja razvijanja otrokove nadarjenosti

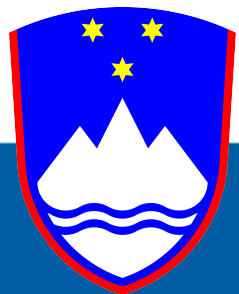
Baden-Württemberg: Nemška akad. za mladostnike, Nemško združenje za visoko nadarjene, Iniciativa za spodbujanje nadarjenih, Deželno združenje za nadarjene, Društvo za spodbujanje nadarjenih

6. IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV IN VZGOJITELJEV

Izbirni predmeti pri študiju na PeF

- ECHA združenje
- Magistrski program v Karlsruhenu
- Univerza v Letpzigu
- Fakulteta za socialno delo, izobraževanje in zdravstveno nego v Rostocku

7. IZPOPOLNJEVANJE UČITELJEV

Izobraževanja akademskih strokovnjakov, pedagoških praktikov (Zavod RS za šolstvo), šolskih svetovalnih delavcev za uporabo testov sposobnosti (Zavod za psihodiagnostična sredstva)

Mreže med vrtci in OŠ, Metulj, Hiša malih raziskovalcev, Munsterski kongres za izobraževanje, ECHA, eVOCATION, seminarji na temo nadarjenosti

8. ORODJA UČITELJEV ZA DELO V PRAKSI

Izhajanje iz temeljnih načel → omogočanje razvoja potencialov vsakega posameznika v skladu z njegovimi sposobnostmi

Kompetence pridobijo skozi študij.

9. in 10. VLOGA STARŠEV IN POMOČ STARŠEM

Seznanitev in oblikovanje mnenja staršev, člani pri pripravi, spremljanju, evalvaciji IP, roditeljski sestanki, delavnice, predavanja (ostalo odvisno od njih)

Iniciative, društva, svetovalnice, predavanja o nadarjenosti (veliko podpore staršem)

ANALIZA EMPIRIČNEGA ČLANKA:

SOCIALNO EMOCIONALNI RAZVOJ VISOKO NADARJENIH OSNOVNOŠOLSKIH OTROK V OKVIRU ZUNAJŠOLSKEGA PODPORNEGA PROGRAMA

- Avtorja: Reinders, Heinz; Wittek, Rebecca
- Naslov revije: Diskurs Kindheits- und Jugendforschung
- Leto izdaje: 2011

- **Cilj:** identifikacija možnih pozitivnih vplivov podpornega programa na socialno-čustveni in motivacijsko-samoregulativni razvoj otrok.
- **Teoretično ozadje:** Gagnéjev model nadarjenosti in Ecclesova teorija
- **Hipoteza:** od zunajšolskega podpornega programa pridobijo predvsem tisti visoko nadarjeni otroci, ki se v šoli ne počutijo dobro.
- **Metoda:** kvantitativna empirična
- **Longitudinalna študija:** 6 mesecev, 2 merjenji - oktober 2007, april 2008.
- **Vključenih:** 45 otrok z $IQ > 130$, stari v povprečju 8,2 let.
- Kontrolna skupina: 56 povprečno inteligentnih otrok.
- S pomočjo standardiziranih vprašalnikov so bili starši zaprošeni za oceno njihovih otrok, in sicer na štiristopenjski lestvici (1-se ne strinjam, 4-se zelo strinjam).

- Oseba-okolje prilagajanje
 - Počutje v šoli
 - Počutje v krožku
- Socialni razvoj
 - Socialne kompetence
 - Socialno prilagajanje
- Čustveni razvoj
 - Sposobnost empatije
 - Regulacija čustev
- Motivacijsko-samoregulativni razvoj
 - Odprtost za novo
 - Odlog nagrade
 - Samoregulacija
 - Voljnost

Raziskava 1: primerjava razvoja visoko nadarjenih otrok z razvojem povprečno sposobnih otrok.

Raziskava 2: razvoj visoko nadarjenih otrok, ki so obiskovali otroško akademijo, pri čemer so ločili otroke, pri katerih je dobro počutje naraščalo od tistih, pri katerih je dobro počutje na koncu merjenja upadlo.

Glavne ugotovitve raziskave 1:

Razvojni proces visoko nadarjenih otrok je zelo podoben tistemu povprečno sposobnih otrok. Visoko nadarjeni otroci se ne oziroma se le v niansah razlikujejo od povprečno sposobnih otrok, ko govorimo o njihovem socialnem, čustvenem in motivacijskem razvoju.

Glavne ugotovitve raziskave 2:

Udeležba na otroški akademiji ima kompenzacijski učinek, kadar otroci izkazujejo padajoče počutje v šoli. Če dobro počutje na akademiji narašča in v šoli upada, potem lahko obisk otroške akademije prispeva k razvoju samoregulacije.

Izkazalo se je, da lahko ponudba kot je otroška akademija Mannheim, dodatno podpre razvoj visoko nadarjenih otrok. To velja še posebej takrat, kadar šola ne predstavlja prostora, kjer bi visoko nadarjeni lahko razvili njihove nadarjenosti.